VITENSENTRENE
skaper realfagsglede

Nasjonal kraft for realfagsglede, STEM-kompetanse og framtidens arbeidsliv.

Realfagsglede i hele Norge

Resultater fra de regionale vitensentrene i 2025.

DERFOR TRENGER NORGE VITENSENTRENE

Sammen skaper vi framtidens kompetanse

2025 viser at Norge allerede har en landsdekkende infrastruktur for praktisk og utforskende realfagslæring. De 13 regionale vitensentrene når 1,35 millioner mennesker og kobler skole og lærere med forskning, teknologi og arbeidsliv. I en tid der Norge trenger mer kompetanse og flere unge som velger realfag og teknologi, bør denne infrastrukturen brukes enda mer systematisk.

Vitensentrene gjør naturvitenskap, teknologi, ingeniørfag og matematikk levende og relevante. Vi skaper arenaer der barn og unge får prøve selv, stille spørsmål, oppleve mestring og møte mennesker som bruker fagene i forskning og arbeidsliv.

De nye PISA-resultatene for 2025 understreker alvoret: Norske 15-åringer ligger nå under OECD-gjennomsnittet i lesing, matematikk og naturfag. Det finnes ingen enkel løsning, men utviklingen forsterker behovet for langsiktig innsats for kunnskap, motivasjon og lærelyst. Vitensentrene bygger bro mellom skole, akademia og næringsliv. Sammen gjør vi STEM-fagene levende og tilgjengelige over hele landet.

Tusen takk for tilliten!

Geir Bjørkøy
Styreleder | Vitensenterforeningen

Et landsdekkende virkemiddel

De 13 regionale vitensentrene gjør STEM-fagene levende og tilgjengelige for barn, unge og voksne over hele Norge. Gjennom praktiske og utforskende opplevelser skaper vi interesse, nysgjerrighet og mestring. I 2025 skjedde hele 50 prosent av den skolerettede aktiviteten ute på skolene. Slik bringer vitensentrene realfagene ut til elever og lærere der de er, og bidrar til å skape realfagsglede over hele landet.

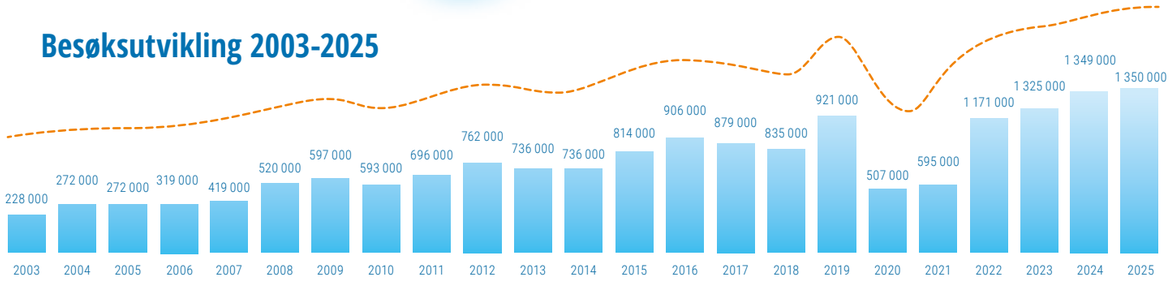
13 regionale vitensentre over hele Norge

- 1a Nordnorsk vitensenter | Tromsø
- 1b Nordnorsk vitensenter | Finnmark
- 2 Vitensenteret Nordland | Mo i Rana
- 3 Vitensenteret | Trondheim
- 4 Atlanterhavsparken | Ålesund
- 5 ViteMeir | Sogn og Fjordane
- 6 VilVite | Bergen
- 7a Jærmuseet Vitenfabrikken | Sandnes
- 7b Jærmuseet Vitengarden | Nærbø
- 8a Vitensenteret Sørlandet | Arendal
- 8b Vitensenteret Sørlandet | Kristiansand
- 8c Vitensenteret Sørlandet | Kvinesdal
- 9 DuVerden | Porsgrunn
- 10 Vitensenteret Innlandet | Gjøvik
- 11 Oslo vitensenter, Norsk Teknisk Museum
- 12 Vitenparken Campus | Ås
- 13 INSPIRIA science center | Sarpsborg

- **1 350 000** *besøkende*
- **322 000** *elever*
- **972 000** *fritidsbesøkende*
- **44 000** *lærere*
- **768** *ansatte*
- **390** *årsverk*

Besøksutvikling 2003-2025

DERFOR TRENGER NORGE VITENSENTRENE

STEM-fagene er nøkkelen til omstilling

Norge står midt i store endringer. For å møte framtidens utfordringer trenger vi barn og unge som er nysgjerrige, forstår teknologi, ser sammenhenger, kan tenke nytt og tør å skape løsninger.

Samtidig opplever mange elever STEM-fagene som abstrakte, vanskelige og lite relevante. Skal flere velge disse fagene, må vi skape interesse og mestring tidlig og vise hvordan kunnskapen henger sammen med verden rundt oss og utfordringene samfunnet skal løse.

Vitensentrene bygger bro mellom skole, akademia og næringsliv. Vi gjør STEM-fagene levende, relevante og tilgjengelige for alle, uansett hvor de bor. Gjennom praktisk og utforskende læring får barn og unge prøve selv, stille spørsmål og oppdage at fagene er noe de kan mestre.

De 13 regionale vitensentrene utgjør en landsdekkende infrastruktur for STEM-læring. Gjennom samarbeid med skoler, lærere, fagmiljøer og næringsliv bidrar vi til å styrke kompetansen og inspirere flere til å se mulighetene innen naturvitenskap, teknologi, ingeniørfag og matematikk. Slik gir vi neste generasjon kunnskap, nysgjerrighet og verktøy til å forme framtiden.

Kompetansekjeden – vitensentrene forsterker og supplerer skolen

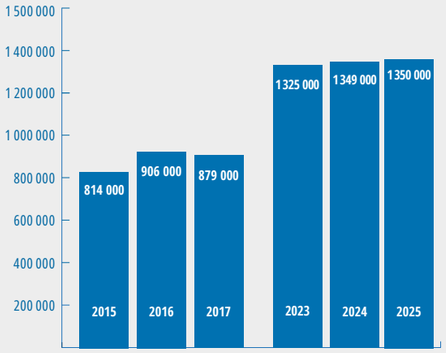
SKOLE → VITENSENTER → INTERESSE OG MESTRING → UTDANNING → ARBEIDSLIV OG INNOVASJON

MÅLOPPNÅELSE OG RESULTATER

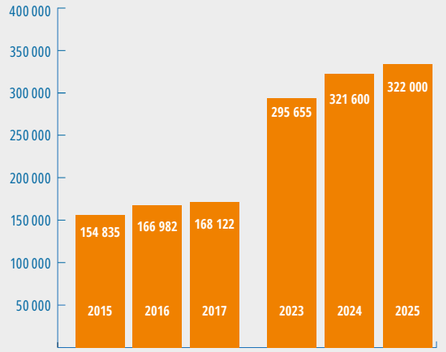
Større rekkevidde

«Sammenlignet med 2015 har vitensentrene økt både samlet rekkevidde og skoleleveranser betydelig»

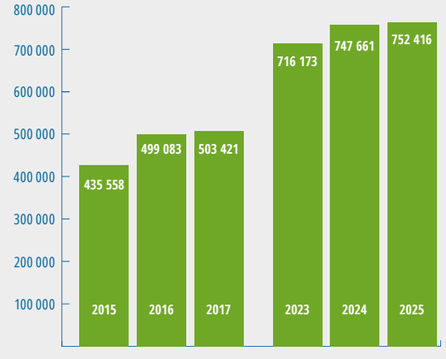
Totalt antall besøkende

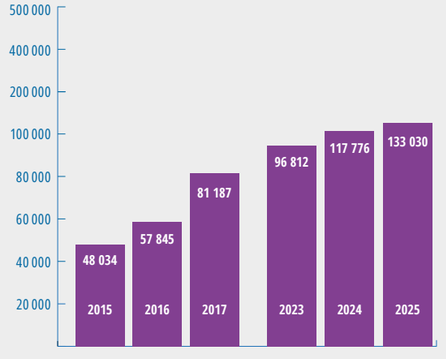
Leveranser til elever ved sentrene er doblet

Vi når barn med realfagsopplevelser hvert år

Oppsøkende skoleleveranser øker

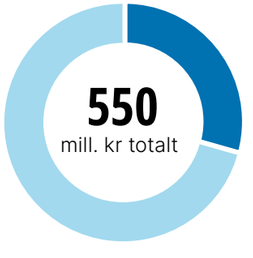

Årene 2023–2025 er de første hele årene etter pandemien. Tall fra pandemiårene er derfor ikke direkte sammenlignbare. Sammenligner vi med tiden før pandemien er omfanget av vitensentrenes leveranser nesten doblet.

Samlet nasjonal kraft

Vitensentrene omsetter samlet for om lag 550 millioner kroner årlig. Rundt 125 millioner kroner, tilsvarende 23 prosent, kommer fra statlig støtte gjennom Forskningsrådet.

Ved etableringen av vitensentrene som et nasjonalt strategisk virkemiddel var føringen at staten skulle bidra med en tredel av finansieringen. I dag samarbeider vitensentrene bredt med myndigheter, næringsliv, universitets- og høyskolesektoren og andre fagmiljøer om finansiering, utvikling og aktivitet.

23 %
125 mill. kr kommer fra statlig støtte.

78 %
430 mill. kr kommer fra øvrige inntekter.

STEM-SATSINGEN

STEM i praksis

STEM samler naturvitenskap, teknologi, ingeniørfag og matematikk. Disse fag-områdene gir oss kunnskap og verktøy til å forstå verden, løse problemer og utvikle nye løsninger.

På vitensentrene gjør vi STEM levende gjennom utforsking, skaperglede og samarbeid. Her får barn og unge prøve selv, stille spørsmål, teste ideer og finne løsninger. Vitensentrene er en døråpner også for dem som ikke umiddelbart tenker at STEM-fagene er noe for dem.

Nysgjerrigheten er drivkraften. Når teori kobles til praktiske og virkelighetsnære utfordringer, skapes mestring, motivasjon og tro på egne evner. Slik får flere oppleve at STEM handler om mer enn skolefag. Det handler om å være nysgjerrig, forstå sammenhenger og bruke kunnskap til å løse små og store utfordringer.

Denne kompetansen blir stadig viktigere i møte med teknologiutvikling, grønn omstilling og framtidens arbeidsliv.

De 13 regionale vitensentrene gir barn og unge over hele landet mulighet til å utforske og lære på en praktisk og engasjerende måte. Gjennom samarbeid med skoler, fagmiljøer og næringsliv bygger vi bro mellom læring og arbeidsliv og bidrar til å inspirere framtidens problemløsere.

Nysgjerrighet + skaperglede + mestring

= framtidens problemløsere

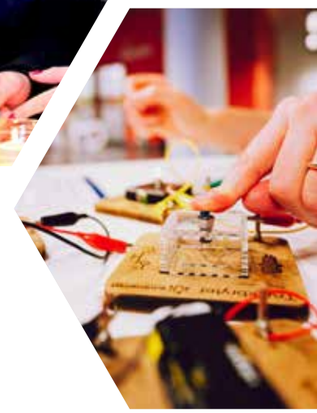

NASJONALE SATSINGER

Sammen når vi hele landet

De regionale vitensentrene samarbeider om nasjonale satsinger som gjør det mulig å nå barn, unge og lærere over hele landet. Med lokal tilstedeværelse, sterke fagmiljøer og praktiske læringsarenaer kan vi omsette nasjonale mål til aktivitet og læring der folk bor.

Super:bit, Kodekraft og LydLab har gitt barn og unge praktisk erfaring med programmering, teknologi, energi, lyd og kreativ problemløsning. Disse prosjektene viser hvordan vitensentrene sammen kan utvikle og gjennomføre undervisningsopplegg i stor skala og samtidig støtte lærerne med kompetanse og verktøy.

Selv om prosjektperiodene avsluttes, lever kompetansen, erfaringene og læringsressursene videre. Samtidig fortsetter Talentsenter i realfag som en permanent satsing for elever med stort læringspotensial. Her får elevene faglige utfordringer, mulighet til fordypning og et fellesskap med andre som deler interessen for STEM-fag.

TALENTSENTER I REALFAG

Fordypning, mestring og faglig fellesskap for elever med stort læringspotensial.

8 000

elever har deltatt på talentsenter siden 2016.

SUPER:BIT

Praktisk programmering med micro:bit for elever og lærere over hele landet.

132 000

elever nådd siden 2018.

30 000

lærere nådd siden 2018.

KODEKRAFT

Programmering og digital kompetanse gjennom koding.

74 000

elever nådd siden 2020.
Over 70 % av ungdomsskolene har gjennomført programmet.

LYDLAB

Kreativ programmering i møtet mellom lyd, musikk og teknologi.

11 608

elever nådd i 2025.

34 643

elever nådd siden 2023.

SKOLEN OG LÆRERNE

Vi bringer ny kunnskap inn i skolen

Lærerne er nøkkelen til elevenes læring og til å skape interesse og mestring i STEM-fagene. Samtidig utvikler fagene og teknologien seg raskt. Nye temaer, verktøy og arbeidsmåter stiller stadig nye krav til undervisningen.

Vitensentrene gir lærere tilgang til oppdatert fagkunnskap, praktiske læringsmetoder og undervisningsopplegg som kan tas med tilbake til klasserommet. Gjennom kurs, nettverk og faglig påfyll får lærerne utforske, prøve selv og bli tryggere på hvordan STEM-fagene kan formidles på en relevant og engasjerende måte.

> ***«Samarbeidet med vitensenteret gjør oss til en faglig sterkere skole.»***

Gjennom samarbeid med forskningsmiljøer, universiteter, høyskoler og næringsliv kan vitensentrene bringe ny kunnskap og aktuelle problemstillinger inn i skolen. Slik er vi en faglig ressurs for lærerne og bidrar til undervisning som vekker nysgjerrighet, bygger forståelse og gjør fagene relevante for elevene.

> ***«Kursene gir meg nye ideer og verktøy jeg kan ta rett inn i klasserommet.»***

Stortinget peker på vitensentrenes rolle

Behovet for mer praktisk og relevant læring løftes fram i Meld. St. 34 (2023–2024) En mer praktisk skole. Her trekkes de regionale vitensentrene fram som viktige arenaer for å skape nysgjerrighet og motivasjon i realfagene. Utdannings- og forskningskomiteen understreker samtidig at vitensentrene er et etablert og landsdekkende virkemiddel som bør styrkes.

En samlet utdannings- og forskningskomité:

«Komiteen viser at de regionale vitensentrene allerede i dag er et godt etablert, kostnadseffektivt og landsdekkende virkemiddel, som hittil har vært underutnyttet.

Komiteen mener de regionale vitensentrene bør styrkes for å gi flere elever og lærere tilgang til fremtidsrettede læringstilbud i sine lokalmiljøer.»

Fra Meld. St. 34 (2023–2024) En mer praktisk skole. Bedre læring, motivasjon og trivsel på 5.–10. trinn.

EFFEKTEN

Praktisk læring skaper engasjement

Undersøkelser og erfaringer viser at besøk og aktiviteter ved vitensentrene kan bidra til økt engasjement, interesse og læring. Når barn og unge får utforske, eksperimentere og prøve selv, blir fagene mer konkrete og relevante. Vitensentrene bygger på aktivitetspedagogikk, å lære ved å gjøre, og skaper en bro mellom teori og virkelighet.

> ***For å motivere til læring må vi gjøre fagene virkelighetsnære og meningsfylte. Det er dette vitensentrene kan aller best!***

Gjennom interaktive utstillinger, praktiske undervisningsopplegg og engasjerende formidling skaper vi nysgjerrighet, mestring og motivasjon for å lære mer. Vitensentrene er en viktig læringsarena for elever og lærere, og en døråpner til STEM-fagene for barn og unge over hele landet.

Hever kompetansen
Praktisk læring i naturvitenskap, teknologi, ingeniørfag og matematikk bygger kompetansen Norge trenger og øker interessen for viktige samfunnsområder.

Utjevner forskjeller
Vi bidrar til at alle, uansett bakgrunn, gis bedre forutsetninger for å delta i samfunnsdebatter og framtidens arbeidsliv.

Regionale inspirasjonskilder
Utforskende, dynamisk og inkluderende formidling av STEM-fagene bidrar til livslang læring.

Samhandling
Vitensenterforeningen sikrer nasjonal samhandling og kontinuerlig utvikling hos de regionale vitensentrene.

Wow! Eksplosjonen og flammene var som magi, men så var det egentlig kjemi!

Barn etter science show.

Vi får prøve ting og spørre om hva vi vil!

Elev under undervisning på et vitensenter.

«Vitensentrene gir elever praktiske og engasjerende opplevelser, og er viktige for å nå målene i stortingsmeldingen En mer praktisk skole»

Kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun på besøk hos VilVite i Bergen.

En nasjonal ressurs med stor rekkevidde

De 13 regionale vitensentrene utgjør en etablert infrastruktur for praktisk læring i STEM-fagene. Med sentre over hele landet, kompetente fagmiljøer og et tett samarbeid med skoler, forskning og næringsliv når vi barn, unge og voksne både på vitensentrene og ute på andre arenaer.

Gjennom nasjonale satsinger har vitensentrene vist at vi kan gjennomføre undervisning og kompetansetiltak i stor skala. Samtidig skaper vi realfagsglede på fritiden og gjør forskning og teknologi tilgjengelig for et bredt publikum.

En nasjonal satsing med bred finansiering

Vitensentrene har en samlet årlig omsetning på om lag 550 millioner kroner. Rundt 125 millioner kroner kommer fra statlig støtte, tilsvarende 23 prosent. Resten kommer fra andre inntektskilder, blant annet billettinntekter, oppdrag og samarbeid med regionale og lokale myndigheter, næringsliv og andre aktører.

Den statlige støtten er en viktig del av grunnlaget for en virksomhet som samlet har langt større økonomisk omfang. Med forutsigbare rammer kan vitensentrene videreutvikle kompetansen, styrke samarbeidet og nå enda flere.

Vitensentrene er nær folk

80 %

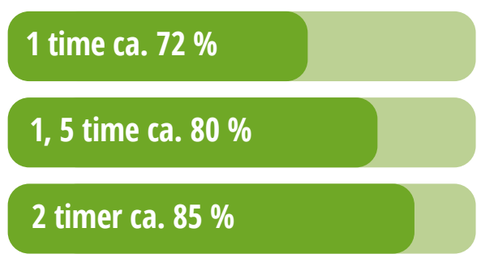
av befolkningen i Norge bor innen halvannen times beregnet kjøretid fra et regionalt vitensenter.

*Beregningen er utført med KI basert på SSBs befolkningsruter fra 2026, 4000 befolkningsvektede strekninger landet rundt og modellert kjøretid med bil.

4 av 5 innbyggere bor halvannen times beregnet kjøretid fra et vitensenter*

= ca.80 %

Andel av befolkningen innenfor beregnet kjøretid én vei.

Norge har infrastrukturen, nå må den brukes

Norge trenger flere med kompetanse innen naturvitenskap, teknologi, ingeniørfag og matematikk. De 13 regionale vitensentrene er allerede på plass, med fagmiljøer, læringsarenaer og samarbeidspartnere over hele landet.

Gjennom praktisk læring, kompetanseutvikling og nasjonale satsinger har vitensentrene vist hva vi kan få til sammen. Nå handler det om å bruke denne kapasiteten enda bedre.

1. Bruk vitensentrene i den nye nasjonale realfagsstrategien

De regionale vitensentrene bør få en tydelig rolle i gjennomføringen av nasjonale satsinger innen STEM-fagene. Med lokal tilstedeværelse og et etablert samarbeid kan vi gjøre nasjonale mål til praktisk læring for elever og lærere over hele landet.

2. Styrk koblingen mellom skole, fagmiljøer og arbeidsliv

Gjennom samarbeid kan vi gjøre ny kunnskap og teknologi relevant og tilgjengelig for elever og lærere, samtidig som vi knytter undervisningen tettere til arbeidslivets kompetansebehov.

3. Gi infrastrukturen langsiktige rammer

Forutsigbar finansiering er avgjørende for å beholde og videreutvikle fagkompetansen, nå flere skoler og videreføre satsinger som gir gode resultater. Langsiktige rammer gjør det mulig å utnytte kapasiteten i det nasjonale nettverket bedre.

13 regionale vitensentre. Ett nasjonalt fellesskap. En ressurs for framtidens STEM-kompetanse.

Nasjonalt utviklet
Regionalt gjennomført
Lokalt tilgjengelig

Vitensenterforeningen samler de 13 regionale vitensentrene i Norge. Sammen gjør vi STEM-fagene levende og tilgjengelige gjennom praktisk læring, kunnskapsdeling og nasjonale satsinger.

Vi skaper nysgjerrighet og mestring, samtidig som vi bygger bro mellom skole, forskning og arbeidsliv for å utvikle kompetansen Norge trenger for framtiden.

VITENSENTRENE
skaper realfagsglede

13 regionale vitensentre | Over 1,3 millioner besøkende | Et landsdekkende tilbud

vitensenter.no